

Stan wyjątkowy na ziemiach Shuarów w Ekwadorze

10 stycznia 2017

Grudzień 2016 roku przyniósł kolejną, tym razem najpoważniejszą eskalację napięcia, wokół inwestycji górniczych na ziemiach Indian Shuar w Ekwadorze. Indianie Shuar postanowili zorganizować się i bronić terytoriów przodków po tym jak ekwadorski rząd w ramach projektu eksploatacji miedzi przyznał koncesję obejmującą powierzchnię 41 tysięcy hektarów chińskiemu konsorcjum EXSA (Ecuacorriente i Explorcobres), która zyskała w rejonie prawo do badań i wydobywania na następne 25 lat. Projekt znajdujący się obecnie w fazie poszukiwań i lokalizacji surowców, według szacunków może przynosić roczne zyski w wysokości 1,2 miliarda dolarów USD.

Aby przygotować grunty dla inwestora ekwadorskie siły bezpieczeństwa w sierpniu 2016 roku eksmitowały shuarską społeczność Nankints. Do wysiedlenia doszło bez ich uprzedniej i świadomej zgody – ekwadorska administracja dopuściła się tym samym naruszenia Konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy ILO'169, Deklaracji ONZ ds. Ludów Tubylczych, a także zapisów Konstytucji Ekwadoru. Ważniejszym okazał się nakaz sądowy jaki dostarczyła spółka węglowa, przyjęto twierdzenie, że był on

ważniejszy niż wymienione akty prawne i prawa społeczności tubylczej zamieszkującej te ziemie od setek lat.

Wraz z usunięciem społeczności i przygotowaniami do prac górniczych w obszarze, miejscowa jednostka administracyjna – kanton San Juan Bosco – została zmilitaryzowana. W listopadzie ubiegłego roku kilku Shuarów próbowało odzyskać terytorium poprzez fizyczne wkroczenie w jego granice, lecz opór stawili im policjanci i personel wojskowy oddelegowani do zabezpieczenia ekspulsowanych uprzednio ziem. Kilka osób zostało rannych. W następstwie tych wydarzeń do negocjacji z rządem w Quito przystąpiły Konfederacja Rdzennych Narodów Ekwadoru (CONAIE) oraz Konfederacja Rdzennych Narodów Ekwadorskiej Amazonii (CONFENIAE), lecz nie osiągnięto porozumienia.

W środę 14 grudnia 2016 roku doszło do kolejnej siłowej konfrontacji – tym razem obok osób rannych, zginął jeden z policjantów. Wobec tego biegu wypadków rząd Ekwadoru ogłosił 30-dniowy stan wyjątkowy w całej prowincji Morona Santiago, pozbawiając jej mieszkańców między innymi prawa do swobodnego przemieszczania się, wolności zrzeszania się oraz wolności zgromadzeń. W obszar konfliktu przemieszczono dodatkowo 700 elitarnych żołnierzy i policjantów, czołgi, wojskowe samochody ciężarowe i helikoptery celem wzmocnienia jednostek stacjonujących w kantonie San Juan Bosco. Świadkowie relacjonowali, że wystrzały z karabinów wywołały popłoch wśród miejscowej społeczności. Personel wojskowy i żandarmeria patrolowały ulice w pojazdach opancerzonych. Całe rodziny wobec tej demonstracji szukały schronienia w górach, zapanowała atmosfera strachu.

19 grudnia 2016 roku Indianie Kichwa z Sarayaku z prowincji Pastaza, znani z wieloletniego procesu przeciwko eksploatacji ropy naftowej na ich ziemiach, publicznie zadeklarowali swoje poparcie dla Shuarów, wezwali do rozpoczęcia dialogu i dokonali społecznościowego zatrzymania jedenastu żołnierzy, którzy niezapowiedziani, podróżowali przez ich rodzime

terytorium. Po rozmowach z gubernatorem Pastazy i dowódcą brygady, żołnierze zostali uwolnieni i bezpiecznie wydalenii z rejonu Sarayaku. Prezydent Ekwadoru, Rafael Correa podgrzewał jednak atmosferę mówiąc o „porwaniu” żołnierzy. Szkalował również Indian Shuar nazywając ich „pół-przestępcami”, którzy rzekomo próbują wymusić korzyści materialne.

Dzień po zatrzymaniu żołnierzy w Sarayaku, ekwadorska policja przeprowadziła nalot na biuro międzyprovincialnej federacji Shuarów (Federación Interprovincial de Centros Shuar – FICSH) i zatrzymała negocjacyjnie usposobionego przewodniczącego organizacji, Augustina Wachapę. Tego samego dnia Ministerstwo Środowiska Ekwadoru zapowiedziało również represje wobec oddolnej organizacji ekologicznej Acción Ecológica i, która dała się we znaki notabłom w stolicy swoją kampanią przeciw górnictwu oraz tweetami dotyczącymi kwestii ochrony środowiska i praw rdzennych mieszkańców, teraz zagrożonych w związku z mega kopalnią jaka powstać ma na ziemiach Shuarów.

Przedstawiciele organizacji odrzucili zarzuty związane z rzekomym naruszeniem prawa krajowego i zapowiedzieli, że „nadal będą bronić praw ludzi i natury”. Acción Ecológica i w 2016 roku obchodziła 30-lecie swojej działalności, grupa wniosła w tym czasie istotny wkład w ruch ekologiczny w Ekwadorze, poczynając od kwestii wydobycia surowców, zmian klimatycznych, GMO, wylesiania, a skończywszy na kwestii wolnego handlu długami ekologicznymi, globalizacji oraz odpowiedzialności korporacyjnej za straty środowiskowe i społeczne.

22 grudnia 2016 roku oświadczenie na temat militaryzacji terytorium Shuarów i przetrzymywania Augustina Wachapa wydało CONAIE. Konfederacja Rdzennych Narodów Ekwadoru uznała zatrzymanie przewodniczącego FICSH za arbitralne, zarzucono służbom, że rdzenny działacz został pobity i oczerniony, a cała akcja stanowiła jedynie demonstrację rasizmu i przemocy państwa wobec rdzennej ludności. Zażądano uwolnienia zarówno Wachapa jak i pięciu indiańskich więźniów pochodzących ze

społeczności Nankints. W oświadczeniu CONAIE przypomniało organom państwa o podstawowych prerogatywach krajowych i międzynarodowych gwarantujących Pierwszym Mieszkańcom Ekwadoru prawo do konsultacji oraz swobodnej i świadomej zgody wobec roszczeń chińskiego podmiotu gospodarczego. Jednocześnie w dokumencie podpisanym przez przewodniczącego organizacji, Jorge Herrera, prezydent Ekwadoru Rafael Correa został przedstawiony jako osoba, która naciska na siły zbrojne, oczekując działań wobec Shuarów, działań jakich nie widziano nawet w czasie dyktatury. Tymczasem, jak podkreślono, Shuarowie walczyli w wojnie z Peru, stojąc solidarnie ramieniem z ekwadorskimi siłami zbrojnymi podczas obrony pasma górskiego Condor – obszaru, który teraz przekazano chińskim i kanadyjskim firmom wydobywczym.

CONAIE przywoławszy przypadek Sarayaku apeluje do dobrej woli sił porządkowych: „Wiemy, że siły zbrojne będą chciały znaleźć inne rozwiązanie konfliktu, nie zawierające represyjnych działań przeciwko Ekwadorczykom”. Inną rolę według organizacji ekwadorskich Indian odgrywa w sporze Correa, który potwierdził w ostatnich tygodniach „autorytarny, arogancki i rasistowski” charakter swoich rządów i nie waha się przed wprowadzeniem kraju w stan poważnej konfrontacji. „Stan wyjątkowy jest niekonstytucyjny, ponieważ generuje więcej przemocy i konfliktu. To wyraźnie pokazuje, że rząd jest gotowy zagrozić stabilności kraju, aby zapewnić bezpieczeństwo chińskich spółek węglowych” – czytamy dalej.

Konfederacja Rdzennych Narodów Ekwadoru wezwała do położenia kresu prześladowaniom oraz arbitralnym zatrzymaniom rdzennych mieszkańców i chłopów w Morona Santiago oraz w całym kraju, tylko za to, że bronią własnych praw. Jako jedną z metod rozwiązania sporu zaproponowano powołanie komisji mediacyjnej w ławach, której zasiedliby między innymi przedstawiciele ONZ i kościoła katolickiego.

W końcowym fragmencie oświadczenia CONAIE wyraziło wdzięczność za solidarność okazaną przez Ekwadorczyków, organizacje

rdzennej ludności oraz stowarzyszenia broniące praw człowieka w Ameryce łacińskiej i na całym świecie. Zdaniem ekwadorskich Indian społeczność międzynarodowa powinna być teraz szczególnie czujna na to, co dzieje się w Ekwadorze, w szczególności z „siostrami i braćmi z narodu Shuar”, których terytorium i życie są w niebezpieczeństwie.

Petycje w tej sprawie możesz podpisać na stronie CulturalSurvival.org i AmazonWatch.org.

Opracowanie: Damian Żuchowski

Źródło: WolneMedia.net

BIBLIOGRAFIA

1. „#SOSPUEBLOSHUAR: Respect the Right to Free, Prior, Informed Consent in Ecuador”, <https://www.culturalsurvival.org/news/sospuebloshuar-respect-right-free-prior-informed-consent-ecuador>
2. Sevastien Malo, „U.N. experts slam Ecuador over forced closure of land rights group”, <http://www.reuters.com/article/us-un-ecuador-landrights-idUSKBN14J1TW>
3. Moira Birss, „New Witch Hunt in Ecuador Against Indigenous and Environment Defenders”, <http://amazonwatch.org/news/2016/1223-new-witch-hunt-in-ecuador-against-indigenous-and-environment-defenders>
4. „Ecuador Moves To Close Leading Environmental Organization as Part of Crackdown on Civil Society”, <http://amazonwatch.org/news/2016/1221-ecuador-moves-to-close-leading-environmental-organization-as-part-of-crackdown-on-civil-society>
5. Chakana Kronik, „Ecuador’s Standing Rock? #SOSPUEBLOSHUAR”, <https://intercontinentalcry.org/ecuadors-standing-rock/>
6. „CONAIE frente a la militarización territorio Shuar y

detención de Agustín Wachapá, presidente FICSH", <http://conaie.org/2016/12/23/conaie-frente-a-la-militarizacion-territorio-shuar-y-detencion-de-agustin-wachapa-presidente-ficsh/>

7. „Rząd Ekwadoru grozi zamknięciem kolejnej pozarządowej organizacji społeczno-ekologicznej”, <http://milinda.pl/rzad-ekwadoru-grozi-zamknieniem-kolejnej-pozarzadowej-organizacji-spoecznie-ekologicznej>

8. „Atak na Amazonię, czyli wujek Chen zamiast wujka Sama”, <https://amazonicas.wordpress.com/2013/04/05/atak-na-amazonie-czyli-wujek-chen-zamiast-wujka-sama/>

9. Mercedes Alvaro, „Batalla en la Amazonia: Rafael Correa reprime a la etnia Shuar para avanzar con un proyecto minero chino”, <http://www.infobae.com/america/america-latina/2016/12/24/no-ha-z-lo-que-digo-rafael-correa-reprime-a-los-indigenas-shuar-para-avanzar-con-un-proyecto-minero-chino-panantza-san-carlos/>